

АКТУАЛІЗАЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРИСЯЖНИХ-ЗАСІДАТЕЛІВ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

молодший сержант міліції, курсант 3 курсу навчально-наукового інституту підготовки кадрів кримінальної міліції НАВС

Титко Анна Василівна

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри цивільного права і процесу НАВС
Лов'як О.О.

Із процесу сучасного реформування суддівського корпусу в Україні випливає проблематика створення фіксованого розподілення, що полягає у відсутності конкретно визначених цивільних процесуальних обов'язків народних засідателів при відправленні правосуддя; відсутня також норма, яка би визначала дискрецію народних засідателів. Більше того, не аби яким недоліком є відсутність норми, яка би давала відповідь на те, що саме повинно вирішуватись народними засідателями за їх компетенції – права чи встановлення факту, і в якій мірі та співвідношенні. Тому актуальність обраної мною проблеми безумовно потребує більш глибокого та ретельнішого наукового дослідження не лише у напрямку розмежування цивільних процесуальних обов'язків між народними засідателями та суддею, але й їхнього виконання.

Це зумовлено насамперед тим, що на сьогодні, у цивільному судочинстві відсутні спеціальні норми, які б надавали змогу відбутися цьому інституту повноцінно із чітко визначеним порядком його здійснення (реалізації). По-друге, це стосується також відсутності чітко виписаних цивільних процесуальних обов'язків, що повинні визначати завдання народних засідателів при здійсненні правосуддя. Таким чином, виходячи із умов, що прописані у цивільному процесуальному законі неможливо з'ясувати, який саме обов'язок при відправленні правосуддя повинен здійснювати народний засідатель при реалізації дискреції. Іншими словами, не дивлячись на значну самостійність народних засідателів у цивільному процесі, яка випливає із формулювання «суд», існує певна законодавча неврегульованість щодо повноважень народних засідателів, їх обов'язків покладених на них під час розгляду цивільних справ.

Це питання досить тривалий час розробляли: С.Я. Фурса, О.В. Колісник, М.М., Ясинюк, О. Нечитайло, О.О. Сидорчук, М.О. Лозина-Лозинський, С.П. Мокринський, М.І. Муравйов, М.М. Розін, Л.Я. Таубер, С.М. Тригубов, І.Я. Фойницький Л.Б. Алексеевої, Т.В. Апаровой, С.В. Боботова, В.П. Божьєва, О.Д. Бойкова, В.Д. Бринцева, М.М. Видри, Ю.М. Грошевого.

Суд присяжних багатьма дослідниками розглядається як механізм, який дозволяє корегувати неформальний механізм, неписану угоду, яка виникла між судовою та виконавчою гілками влади щодо підтримки рішень, вигідних одна одній, коли за прийняття рішень, вигідних виконавчій владі, робляться певні поступки представникам влади судової. Можна також сказати, що суд присяжних – це інструмент перетворення судової системи з інституту політики в інститут справедливості.

Сьогодні інститут присяжних - це етап втілення безпосередньої участі народу у вирішенні питання цивільних справ. Зокрема він уповноважений розглядати певну категорію справ, що є на сьогоднішній день досить резонансними, і допоможуть встановити об'єктивність вирішення справ, до яких відносять: обмеження цивільної дієздатності фізичної особи; визнання фізичної особи недієздатною; поновлення цивільної дієздатності фізичної особи; визнання фізичної особи безвісно відсутньою; оголошення її померлою усиновлення; надання особі психіатричної допомоги в примусовому порядку; обов'язкову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу.

Суд присяжних має бути запроваджений у ЦПК і нині необхідно шукати раціональні шляхи такого запровадження, а не ставити під сумнів доцільність його існування в Україні, оскільки він передбачений Конституцією України. Передбачити необхідну розробку закону про правовий статус та захист народних засідателів.

Суд присяжних стимулюватиме удосконалення проведення певних етапів розслідування, створить дієвий механізм більш ретельної підготовки обвинувачення у судді, захисту адвокатів, здійснити всебічний і повний аналіз усіх нюансів справи, а головне – зможе підвищити довіру населення до вітчизняного правосуддя.